

11 november

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR

Marc Boone
Mellestraat 294 - 8501 Heule
marcboonebp@gmail.com
0479 81 16 80

REDACTIERAAD

Bernard Decock, Dirk De Meester, Gaby Moreels, Filiep Vande Wiele, Lieven Vanhoutte

HUISFOTOGRAFEN

Yvan Herreman, Filip d'Heedene

GASTREDACTEUREN

Lieve De Cuyper, KWER

VORMGEVING

www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN

Lid worden van een aangesloten vereniging/VC

KOPIJ

Reacties of artikels kunnen doorgestuurd worden naar de hoofdredacteur. De teksten moeten wel de naam en het adres van de inzender vermelden. Alle artikels vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ

26 november 2022, 28 januari 2023

We houden bij Zoeklicht uw adresgegevens bij om u te kunnen op de hoogte te houden van wat reilt en zeilt in de vrijzinnige omgeving in Zuid-West-Vlaanderen. U krijgt Zoeklicht omdat u bij een van onze partners lid bent. Indien u ons te kennen geeft dat u Zoeklicht niet meer wenst te ontvangen, dan schrappen we u op eenvoudig verzoek uit de adressenlijst van Zoeklicht.

*Met vrijzinnige groeten,
Redactie Zoeklicht*

Inhoud

Redactioneel	3
de Commonwealth War Graves Commission	4
Optreden Ma 'Blues	7
Interviuw met Ludo De Brabander	8
Activiteiten uit de regio:	10
Klimaatverandering	11
Activiteitenkalender	12
Ontwikkelingssamenwerking 11.11.11	14
Financiering Godsdiensten	16
Trefdag Vrijzinnige Centra	18
Vrijzinnig Kortrijk viert Feest.	19
Het zotte zoeklicht	20
waarom 11-11 wel en 8-5 niet?	22

Vrijzinnige Centra uit de buurt

VC Mozaïek

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be
Maandelijks nieuwsbrief:
schrijf in op de website

VC Poincaré

Stormestraat 131/18
8790 Waregem
056 44 74 97
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
(permanentie op woensdag,
donderdag en vrijdag)

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be
Zondag van 10u tot 13u
elke donderdag om 19u
PingPong
Maandelijks nieuwsbrief:
schrijf in op de website

De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
vcdebezatse@gmail.com
Maandelijks nieuwsbrief:
schrijf in op de website

OVM-Avelgem

Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

Redactioneel

Marc Boone

11 november, Wapenstilstand. Vanaf die dag gaan we niet meer schieten. Althans in 1918 was dat de bedoeling. Die vrede leek een aanloop naar de tweede wereldoorlog, en voor menig wetenschapper mogen we die twee oorlogen als één geheel zien. De herschikking na 1918 van de wereldorde bleek voeding te geven voor nieuwe maatschappelijke conflicten. Een financiële crisis volgde en dan kwam de Wall Street crash eind de jaren '20. Voedingsbodem voor extreemrechts en stap voor stap groeide het autoritaire regime in Duitsland tot Adolf Hitler, aanvankelijk via zogenaamde democratische stappen, de macht overnam en er een nieuwe oorlog aankwam.

Wij kijken eens na hoe het komt dat wij 11 november zo kwistig in herinnering brengen en wij dit niet doen op 8 mei toen de tweede wereldoorlog eindigde.

We gaan ook eens kijken achter de schermen van de War graves commission, die in vele landen over de gehele wereld de oorlog blijft in herinnering brengen en niet alléén door het onderhoud van de oorlogskerkhoven.

We praten ook met de woordvoerder van de vzw VREDE.

11 November is ook de dag van de internationale solidariteit gekend onder de cijferslogan
11 11 11

Verder hebben wij nog een zot zoeklicht en publiceren wij het voorstel tot hervorming van de financiering van de godsdiensten. En vergeet niet de activiteiten in de vrijzinnige centra te bekijken.

Veel leesplezier!

Marc Boone

Wil je maandelijks info via de nieuwsbrief van de vrijzinnige centra teken dan in op

-> www.debezatse.be

-> www.vcmozaiek.be

-> www.vcdegeus.be

The Commonwealth War Graves Commission

Hoe ga je om met historisch collectief verdriet dat door een oorlog is achtergelaten.

“Engelse Kerkhoven”, noemen we ze in de volksmond. Iedereen heeft er al wel eens in rondgewandeld. Een beklemmende rust overvalt je als je tussen die ontelbare graven kuiert en wordt gemeen als de leeftijd van de soldaat die in zo’n grafsteen is gebeiteld je als een messteek in je geweten kerft. Zinloze dood. Die begraafplaatsen houden de herinnering aan de oorlog levendig en scherp. Zelden staan we erbij stil dat achter deze herinneringsplaatsen aan de oorlogen een hele organisatie schuilgaat.

Wie en waar?

De CWGC is een internationale non-profit organisatie die in 154 landen bestaat en 23.000 locaties beslaat, dit kunnen de traditionele oorlogs-

begraafplaatsen zijn of een groepje oorlogsgraven dat op een gemeentelijke begraafplaats is ondergebracht. In totaal herdenkt de Commonwealth War Graves Commission meer dan 1,7 miljoen soldaten van het Gemenebest die sneuvelden tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog. De soldaten zonder een gekend graf, staan herdacht op de panelen van één van de vele herdenkingsmonumenten, zoals de Menenpoort er ééntje is.

6 lidstaten financieren deze organisatie:

- Verenigd Koninkrijk
- Canada
- Australië
- Nieuw-Zeeland
- India
- Zuid-Afrika

leder land draagt bij naar gelang van het aantal slachtoffers. Het Verenigd Koninkrijk heeft met 79% de meerderheid van dit verdriet te financieren.

De commissie is opgedeeld in grote regio’s. Zo wordt de operationele werking voor de 19 landen in regio Centraal- en Zuid-Europa gestuurd vanuit het regiokantoor in de Elverdingestraat in Ieper. Hier ontmoet ik de CWGC voor dit interview. Het kantoor vandaag zit verscholen achter de gevel van een stadswoning waar oorspronkelijk een voormalig directeur in woonde.

Hoe begon het?

Met de oorlog uiteraard.

Fabian Ware die bij de uitbraak van de Eerste Wereldoorlog 45 jaar was,

mocht wegens zijn gevorderde leeftijd geen soldaat zijn, maar hij trok zich het lot aan van alle vechtende soldaten en vooral de gesneuvelden, die meestal begraven werden ter plekke waar ze stierven. Ofwel werden zij gewoon onder de grond gestopt, ofwel in een kartonnen kist of doos begraven. Hun geweer of een haastig in elkaar getimmerd kruis werd als gedenkteken boven het lijk geplaatst. Fabian werd commandant van een ambulanciersgroep van het Britse rode kruis. Zij focusten zich vooral op het ontdekken van gesneuvelden en het organiseren van hun grafplaatsen. Aanvankelijk gebeurde dit chaotisch, ook en vooral door de chaos van de oorlog zelf. In 1915 werd zijn eenheid toegevoegd aan het Britse leger, waardoor meer organisatorische mogelijkheden kwamen en dit resulteerde in 1917 tot de oprichting van de Imperial War Graves Commission, die werd vastgelegd in het Royal Charter. In de jaren '60 werd Imperial in de naam vervangen door Commonwealth; van keizerlijk naar gemeenebest. Na de oorlog werden architecten geëngageerd die nadachten over hoe zo'n gedenkplaats er moest uitzien. Dit resulteerde in het transporteren van de verspreide graven naar gemeenschappelijk begraafplaatsen met universele symbolen zoals de witte grafstenen, het Cross of Sacrifice (kruis van opoffering) en een Stone of Remembrance (de herdenkingssteen). Wie goed kijkt kan de evolutie van het aanleggen van de militaire begraafplaatsen volgen. Aanvankelijk werden de graven eerder lukraak door elkaar geplaatst zoals Polygon Wood Cemetery, gelegen bij het Polygoonbos in Zonnebeke. Men noemde ze "Battlefield cemeteries" met de symboliek dat de soldaten werden begraven nabij waar ze gesneuveld waren. Deze begraafplaats werd gebruikt vanaf augustus 1917, toen de oorlog nog volop aan de gang was. Na de oorlog had men meer tijd en mogelijkheden en werd overgegaan tot "Concentration cemeteries", waar de graven rij per rij werden opgesteld en een meer overzichtelijk beeld gaven.

Na de oorlog startte de immense taak van het ruimen van de slagvelden en de achtergebleven overleden soldaten te bergen. Het landschap werd opgedeeld in vierkanten, en door groepen soldaten systematisch onderzocht, zoekende naar de stoffelijke resten van de gesneuvelden. Indicaties die mogelijks duiden

op de locatie van een slachtoffer, waren plaatsen waar geweren uitstaken uit de aarde met erbovenop bijvoorbeeld een helm, verkleuringen van gras of water, of de aanwezigheid van ratten.

Gruwel op gruwel, horror in de overtreffende trap. Om maar aan te tonen dat oorlog meer is dan schieten en geschoten worden. Er zijn ook veel soldaten mentaal gesneuveld. Zelfs na alle inspanning om de gesneuvelden te bergen, blijven er op vandaag heel wat ongevonden – af en toe, bijvoorbeeld bij agriculturele of bouwactiviteiten, worden nog soldaten teruggevonden, en met volledige militaire eer begraven op een CWGC begraafplaats.

Iedereen gelijk?

Zonder onderscheid in geloof, rang of stand moest iedereen gelijk zijn op een militaire begraafplaats ingericht door de Commonwealth War Graves Commissie. Iedere soldaat kreeg een identieke gedenksteen in dezelfde vorm en in dezelfde grootte. Als vertegenwoordiging van het geloof van de meerderheid van de gesneuvelden, werd er op iedere begraafplaats met meer dan 40 graven een Cross of Sacrifice (kruis van opoffering) opgericht. Vele van de grafstenen zijn voorzien van een kruis. Zo ook wordt aan de onbekende gesneuvelde soldaten de titel toegekend "known unto God"; "alléén gekend door God".

Voor Joodse gesneuvelden, is een Davidster voorzien. Moslimgraven liggen rich-

ting Mekka. Ook zul je grafstenen vinden met Arabische teksten op, en zelfs eentje met muzieknoten.

Verdere evolutie

Nadat de graven werden ingericht werden ze toegankelijk voor het publiek en langzamerhand kregen zij een toeristische functie. Nu nog draait de horeca en het hotelwezen in en rond leper voor een groot deel op (vooral) Engelse toeristen. De commissie richtte zich in die periode vooral op het onderhoud van de begraafplaatsen en herdenkingsmonumenten. Met het vorderen van de tijd werd ook gedacht aan de educatieve functie van een bezoek aan de begraafplaatsen en werd informatie voorzien. Schooluitstappen werden begeleid. Zoals Vlaamse scholen hun laatste jaarstudenten een schoolreis naar Rome aanbieden geven veel Engelse scholen hun leerlingen de kans op een uitstap naar leper. Stilaan wordt meer en meer aandacht geschonken aan het levend houden van de geschiedenis door het verspreiden van de vredesgedachte. De militaire begraafplaatsen zijn meer dan een herdenking aan wat jaren geleden is gebeurd, maar dienen een waarschuwing te zijn een eeuwige oproep tot vrede. Jammer dat Poetin het niet gehoord heeft! Meer en meer wordt de geschiedenis verfijnd en ingezet op wat er effectief is gebeurd op welke plaats en dit wordt ondersteund door wetenschappelijk onderzoek. Wie zijn de slachtoffers en wat is hun verhaal.

Samen met de aandacht voor het

eens doen. Het blijft indrukwekkend. Op de Menenpoort staan meer dan 53.000 namen gebeiteld. De stoffelijke overschotten van deze soldaten hebben geen bekend graf en liggen ofwel ergens verloren in de leperse velden, ofwel op een CWGC begraafplaats rond Ieper, zonder naam op hun grafsteen. Deze lijst is niet statisch en wordt geregeld gewijzigd. Indien een lichaam geïdentificeerd wordt met een naam vermeld op de Menenpoort wordt zijn naam weggehaald. Wetenschappelijk onderzoek ligt hier aan de basis. Ook in Thiepval in Frankrijk aan de Somme is een gelijkaardig monument waar ruim 70.000 namen staan gegraveerd. In België zijn er in totaal zeven monumenten voor de Vermisten van de Eerste en Tweede Wereldoorlog.

De Menenpoort, officieel 'Ypres (Menin Gate) Memorial', wordt vanaf volgend jaar gerestaureerd. Dit wordt grotendeels bekostigd door de CWGC, aangevuld door een bijdrage van de Stad Ieper, en een gereserveerd premiebedrag van de Vlaamse Overheid.

Het kan cynisch klinken als conclusie, maar in Oekraïne mag men zich voorbereiden op dergelijk onderzoek en het tellen en in kaart brengen van de gesneuvelden. Men kan iets leren van de Commonwealth War Graves Commissie hoe men omgaat met oorlogsverdriet. Eerste vereiste is de oorlog beëindigen natuurlijk.

Dit artikel kwam tot stand na een hartelijk en leerrijk gesprek met Louise Dujardin, die communicatie coördinator is van de CWGC.

Klimaatbeleid groeide de term "duurzaamheid" die door de CWGC gepromoot wordt en in de praktijk wordt gebracht. Zo zijn de begraafplaatsen vaak beschermd erfgoed. Meer dan een eeuw na de oprichting van de Commonwealth War Graves Commission is het duurzaam onderhoud en restaureren van de herdenkingssites nog steeds kerntaak. De voorkeur gaat steeds uit naar het herstellen van grafstenen, hergraven van de opschriften, en slechts als laatste optie wordt een natuurstenen grafsteen volledig vervangen. Het onderhoud van dit historisch erfgoed vergt heel wat expertise – van restaurerend metsen en steenkappen, hergraven tot onderhoud van de grasvelden en kleurrijke bloemborders met aandacht voor het milieu en de biodiversiteit op haar begraafplaatsen. Wist je dat de CWGC haar eigen compost

maakt van haar snoei- en groenafval, om dit daarna als natuurlijk voedingsmiddel aan haar borders toe te voegen. Pesticides en biocides worden gemeden.

De menenpoort

Wie de Last Post nog niet is gaan beluisteren aan de Menenpoort moet het echt

Aantal slachtoffers uit landen die CWGC financieren tijdens de beide wereldoorlogen. De cijfers spreken voor zich en hoeven geen nadere commentaar.

Nationaliteit	Geïdentificeerd	Onbekend	Totaal
Australië	67 721	35 294	103 015
Canada	82 920	27 472	110 392
India	26 465	134 489	160 954
Nieuw-Zeeland	20 812	9 184	29 996
Zuid-Afrika	16 802	6 660	23 462
Verenigd Koninkrijk	726 358	546 481	1 272 839
Totaal	941 078	759 580	1 700 658

MA'BLUES

Viktor Puype en Arne Demets

ZONDAG 13 NOVEMBER 2022

Op tienjarige leeftijd nam de vader van Viktor hem mee naar zijn allereerste concert: John Hiatt in de AB. Een paar jaar later begon Viktor zelf gitaar te spelen, zoals zijn held John. Dit betekende het begin van vele jaren aan optredens, bandjes, eigen nummers en een passie voor Rock n Roll. Toen leerde hij Arne Demets kennen en de chemie was meteen duidelijk.

Gedurende de afgelopen 6 jaar deelden de twee talloze podia in talloze formaties. Om 'the spark' - de kiem - te eren besloot het duo dan ook om een ode te brengen aan de man die ervoor zorgde dat Viktor zoveel jaren geleden besloot om de gitaar op te pikken: the one and only John Hiatt. Bereid je voor op een avond vol échte klassiekers, maar ook eerder onbekende platen uit het Hiatt repertoire.

Laat je verrassen door de vele nummers die Hiatt schreef waarvan je niet eens wist dat ze van zijn hand waren. Reis mee met the king in de laadbak van een pick up truck naar Memphis, of ruik de lilacs in Ohio, op een muzikale avond om nooit te vergeten!

Dit alles gebeurt in ons sfeerful Mozaïekcafé, omringd met een uitgelezen muziekkeuze, de schitterende Louisiana Gumboschotel, Pizzaslices, Croques, Bruschetta, enz.

Noteer dit alvast in je agenda en schrijf je in. Van harte welkom

Ma'Blues team

Praktisch:

Datum: zondag 13 november 2022 om 18.00 u. Optreden om 19.30 u

Plaats: vc Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk

Ingang: 10.00 €, leden HV Kortrijk: 8.00 €

Graag inschrijven via mablues@proximus.be of 0486/312897.

Interview met Ludo De Brabander

De woordvoerder van Vrede is net terug van een conferentie over het verbod op kernwapens in Hiroshima. We zoeken een oorlogsmonument om een foto te nemen. Hij kiest meteen de kant waar de burgers op het monument verschijnen. De koning en de militairen zijn voor hem niet het gepaste decor. De start van een boeiend gesprek.

Zoeklicht: Is de vzw Vrede een onafhankelijke organisatie?

Ludo De Brabander: Vrede wordt na WOII opgericht door mensen uit communistische en socialistische hoek en leden van het onafhankelijkheidsfront, een tak van het antifascistisch verzet tijdens de oorlog. De eerste thema's waren het verzet tegen de herbewapening van Duitsland en

de wapenwedloop naar kernwapens. Wij waren aangesloten bij de wereldvredeesraad van de Franse atoombegleerde Curie en hadden daarmee een wereldwijde link met veel andere organisaties. De dekolonisatie, Vietnam en het verzet tegen het Amerikaans imperialisme speelden een grote rol in de mobilisatie van deze groep, die toen dicht aanleunde bij de Communistische familie. De gebeurtenissen rond de Praagse Lente deden Vrede afstand nemen van de politiek van Moskou. Vrede stelde zich onafhankelijk op. Onze benadering was wel gebaseerd op een wereldwijde blik die de ongelijkheid en de kloof tussen rijk en arm meenam als onderdeel van een conflict. Armoede en onrecht vormen de oorzaken voor een conflict, als je die niet meeneemt doe je aan symptoombestrijding.

Zoeklicht: Vrede heeft altijd de mondiale conflicten centraal geplaatst?

Ludo De Brabander: Als er ergens een oorlog uitbreekt heeft dat wereldwijd repercussies. Elk conflict, hoe ver het ook is, belandt op ons bord door de vluchtelingencrisis. Een oorlog heeft geen grenzen meer. Wij en Europa hebben een historische verantwoordelijkheid. In onze zoektocht naar grondstoffen hebben wij gebieden, continenten en landen opgedeeld, gesplitst en tegen elkaar opgezet. Wij zijn ons constant aan het bemoeien met andere landen.

Zoeklicht: België is een klein landje. Heeft onze minister van Buitenlandse zaken wel invloed? Kan hij bijdragen tot de wereldvrede?

Ludo De Brabander: Ja, het kan.

Minister Derycke kon door zijn opstelling belangrijke internationale akkoorden zoals het verbod op landmijnen en clustermunities mee helpen bewerkstelligen. Als je lid bent van een club zoals de NATO, dan heb je invloed in die club. Want de NATO beslist in consensus. Maar het vergt natuurlijk heel wat kennis en moed om tegen beslissingen in te gaan. Wij konden perfect zeggen dat we in Afghanistan niet meededen. Kijk, wij zeggen reeds lang dat de NATO moet ontbonden worden. Onze overtuiging is dat een klein en onafhankelijk land meer invloed kan uitoefenen en zelfs het voortouw kan nemen in het zoeken naar oplossingen voor conflicten als het voor een neutrale opstelling kiest en geen lid is van militaire allianties. Als je automatisch in een bepaald kamp zit, heb je de geloofwaardigheid en de positie niet om een bemiddelende rol te spelen.

Zoeklicht: Zit de vredelogen anders in elkaar dan de oorlogslogica?

Ludo De Brabander: Clausewitz, een Pruisische generaal en militaire theoreticus, zei dat de oorlog een politiek beleid is om met andere middelen doelstellingen op te leggen. Ik ga mijn wapens gebruiken om een ander mijn wil op te leggen en te onderwerpen. De vredeslogica daarentegen houdt rekening met de belangen van de tegenpartij en zoekt een oplossing die voor

beide partijen in een conflict duurzaam en aanvaardbaar is. En je moet daarbij ook de economische en sociale situatie van een land betrekken. Vredespolitiek gebeurt vanuit het denken van de tegenpartij om tot een onderhandelde oplossing te komen, gekoppeld aan het idee dat er geen vrede kan zijn zonder sociale rechtvaardigheid: een positieve vrede. Het "Human Development Report 1994" van het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties heeft een nieuw concept ontwikkeld over menselijke veiligheid. De noodzakelijke levensbehoeften van een mens moeten vervuld zijn om te komen tot een vreedevolle situatie. (zie <https://www.undp.org/publications/human-development-report-1994>)

Zoeklicht: Oorlogspropaganda: ik heb de indruk dat we niet weten wat er in Oekraïne gebeurt?

Ludo De Brabander: Akkoord en het kan me behoorlijk ergeren wanneer ik merk dat een krant als De Morgen hoofdzakelijk gemilitariseerde academici en (voormalige) militairen aan het woord laat met een eenzijdig narratief. Wanneer het verhaal start met de invasie van Rusland, die wij veroordelen, dan mis je een groot deel van de oorzaken en bemoeilijkt je het zoeken naar een oplossing. Een paar elementen om dit te illustreren: na de onafhankelijkheid van Oekraïne bij de ineenstorting van

de vroeger Sovjet-Unie belanden we al heel vlug in een nationalistisch conflict. Niet alleen wonen er veel Russischtaalige Oekraïners in de Dombas, maar er zijn ook grote economische verschillen. Het westen van Oekraïne is historisch steeds sterk anti-Moskou en prowesters georiënteerd en de graanschuur van Europa en de wereld. De Maidanrevolutie was een politiek belangrijk keerpunt. President Janoekovitsj probeerde enigszins te schipperen tussen Rusland, Europa en de VS. Toen dit mislukte groeide de invloed van radicale nationalist en verschenen de wapens op het politieke toneel. Zij hebben het conflict bij volmacht uit handen gegeven aan de NATO en Rusland. De VS zei enkele weken na de Russische agressie openlijk dat het de doelstelling is om Rusland te verzwakken. Washington slaagde er ook in om meer greep te krijgen op de Europese energiemarkt. De groeiende exportcapaciteit van het gas uit de VS had een nieuwe en grotere afzetmarkt nodig. Reeds onder Trump waren er sancties tegen Nord Stream II en wilde de VS de toenadering tussen Rusland en Europa verhinderen. Europa stelt zich op als vazal van de VS en schiet met de sancties in zijn eigen voet. Wij hebben ons politiek vastgereden in het machtsblokken van de VS.

Zoeklicht: waarom komt er geen massaal protest?

Ludo De Brabander: De mobilisatiekracht van de vredesbeweging was doorgaans een gevolg van de actieve opstelling van andere organisaties van het maatschappelijk middenveld, met in eerste instantie de vakbonden. Het past ook binnen de maatschappelijke verantwoordelijkheid die vakbonden dienen op te nemen om te vechten voor het maatschappelijk welzijn van de bevolking. Zij moeten de regering bevragen over het beleid. Wij kunnen de vraag alleen aanscherpen: "zijn de sancties een goed instrument om tot vrede te komen of schieten we alleen maar in onze voet?"

Meer weten?

Zie <https://vrede.be/nl>

Boek:

Voordat de bom valt uitgeverij EPO
Oorlogskoorts uitgeverij EPO

***

BEWEGING IN WATER

VÉRONIQUE VANDENBERGHE

Vernissage: zondag 4 december 2022, 10u45.

DECEMBER 2022

Véronique Vandenberghe, die ons publiek en de lezers van dit blad al eerder verraste met haar macrofoto's. Over haar recente werk vertelt zij het volgende:

"In mijn recente werk gaat het vooral over de zoektocht naar beweging in water. Wat gebeurt er als een druppel water op het wateroppervlak botst? Intussen heb ik al verschillende beelden vastgelegd, nooit krijg je 2 keer het zelfde resultaat, wat net alles zo boeiend maakt. De kleurrijke strakke en kronkelende vlakken in een beeld, ook dat verhaal zet zich verder."

Zondag 13 november 2022
Viktor Puype en Arne Demets

Op tienjarige leeftijd nam de vader van Viktor hem mee naar zijn allereerste concert: John Hiatt in de AB. Een paar jaar later begon Viktor zelf gitaar te spelen, zoals zijn held John. Dit betekende het begin van vele jaren aan optredens, bandjes, eigen nummers en een passie voor Rock n Roll. Toen leerde hij Arne Demets kennen en de chemie was meteen duidelijk.

Gedurende de afgelopen 6 jaar deelden de twee talloze podia in talloze formaties. Om 'the spark' - de kiem - te eren besloot het duo dan ook om een ode te brengen aan de man die ervoor zorgde dat Viktor zoveel jaren geleden besloot om de gitaar op te pikken: the one and only John Hiatt. Bereid je voor op een avond vol échte klassiekers, maar ook eerder onbekende platen uit het Hiatt repertoire.

Laat je verrassen door de vele nummers die Hiatt schreef waarvan je niet eens wist dat ze van zijn hand waren. Reis mee met the king in de laadbak van een pick up truck naar Memphis, of ruik de lilacs in Ohio, op een muzikale avond om nooit te vergeten!

Dit alles gebeurt in ons sfeervol Mozaïekcafé, omringd met een uitgelezen muziekkeuze, de schitterende Louisiana Gumboschotel, Pizzaslices, Croques, Bruschetta, enz.

Noteer dit alvast in je agenda en schrijf je in. Van harte welkom

Ma'Blues team

KLIMAATVERANDERING

MET DIRK VERSCHUREN

Dinsdag 8 november 2022 om 14u30

Klimaatverandering blijft een actueel thema, maar vijftien jaar na Al Gores 'An inconvenient Truth' blijft de opinie en attitude van het publiek (en van jongeren) t.o.v. het probleem onzeker. Veelal wegens de vaak tegenstrijdige informatie in de media, die al dan niet aangebracht of gefilterd werd door diverse belangengroepen. In deze presentatie geven we een update van de wetenschap over het broeikaseffect, historische klimaatveranderingen en klimaatprognoses, met nadruk op het hoe en waarom, en duiding van de (hardnekkige) mythes en mistgordijnen die een persoonlijk standpunt bemoeilijken.

Praktisch:

Inkom: 5euro (inclusief koffie)

Inschrijven via info@vcmozaiek.be

Een organisatie van Mozaïek, Mens en Wetenschap (upv) en Humanistisch Verbond Kortrijk

In december 2022 en januari 2023 zijn we even in winterverlof. We zien elkaar terug vanaf februari 2023.

Mooi eindejaar gewenst !!!

HV-Kortrijk team

Besten,

Het vrijzinnig landschap in Kortrijk heeft een verandering ondergaan: HV Ouders Kortrijk stopt haar werking hier. Maar uiteraard laten we die leden niet in de kou staan. HV Kortrijk (Humanistisch Verbond Kortrijk) neemt de leden mee onder haar vleugels.

Het Humanistisch Verbond Nationaal schrijft eerstdaags de leden aan om dit ook te melden. Wie niet wenst in de verschuiving mee te gaan kan dit gewoon melden.

Concreet kun je aanduiden op uw overschrijving 'lid van HV Kortrijk 860' en zo blijft u verder op de hoogte van het reilen en zeilen van wat gebeurt en leeft in de Kortrijk vrijzinnige regio.

Lid worden van HV Kortrijk kan door 15.00 € over te schrijven op de rekening van Humanistisch Verbond BE72 0011 7775 6216, BIC-code GEBABEBB met in de mededeling de vermelding 'HV Kortrijk 860'.

We hopen u regelmatig te ontmoeten op onze activiteiten en lezingen.

Met vrijzinnige groeten,

HV-Kortrijk team

ORGANISATIE

TIJDSTIP

ACTIVITEIT

PLAATS

Activiteitenkalender

ORGANISATIE	TIJDSTIP	ACTIVITEIT	PLAATS
NOVEMBER			
ANTIPODE	VRIJDAG 04/11/2022 OM 20.00 U	Reiscafé: Spitsbergen (onder voorbehoud)	MOZAÏEK
HV KORTRIJK	DONDERDAG 03/11/2022 OM 19.30 U	'Samenspraak': licht filosofische babbel	MOZAÏEK
KUNSTKRING DE GEUS	ZONDAG 06/11/2022 OM 10.45 U	Vernissage tentoonstelling Martine Depypere – schilderijen	DE GEUS
HVDM KORTRIJK	MAANDAG 07/11/2022 OM 13.30 U	Haakcafé "Vinnie de Vis	MOZAÏEK
HV KORTRIJK – MOZAÏEK	DINSDAG 08/11/2022 OM 14.30 U	Dinsdagmiddaglezing Mensen&Wetenschap: 'Klimaatverandering' door Dirk Verschuren	MOZAÏEK
DE GEUS	WOENSDAG 09/11/2022 OM 19.30 U	Voordracht 'Clem Schauwenaers' door Jan Vanherreweghe	DE GEUS
DE BEZATSE	WOENSDAG 09/11/2022 OM 19.30 U	Toneel: 'Tussen Zussen' met Marteen Merckx en Anne-Mieke Ruyten	CC DE STEIGER
WF WAREGEM	ZATERDAG 12/11/2022 OM 19.30 U	"Bier en Pralines" met gastsprekers Geroen Vansteenbrugge en Stijn Vanhoutte	POINCARÉ
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 13/11/2022 OM 18.00 U	Ma'Blues ontmoetingsmoment rond Blues en Soul: Viktor Puype en Arne Demets. Thema 'John Hiatt'. Reserveren via mablues@proximus.be	MOZAÏEK
MOZAÏEK EN DE KORTRIJKSE	VRIJDAG 18/11/2022	"20 jaar Mozaïek", feest van Vrijzinnig Kortrijk met 'de noenkels'	MOZAÏEK
VRIJZINNIGE VERENIGINGEN	VRIJDAG 18/11/2022 OM 19.00 U	Geuskeskwis	DE GEUS
DE GEUS	ZONDAG 20/11/2022 OM 11.00 U	Wintercafé met Specials	DE BEZATSE
DE BEZATSE	ZONDAG 20/11/2022 OM 14.00 U	Tentoonstelling Jimmy Wyseur	DE BEZATSE
DE BEZATSE	DINSDAG 22/11/2022	Voordracht door Marc Lemaitre: "de geschiedenis van het Open Zwembad ik Kortrijk"	MOZAÏEK
AVK	DONDERDAG 24/11/2022	"20 jaar Mozaïek". Voordracht 'Toestand van de Vrijzinnigheid in België en in de wereld door Yvan Dheur(De mens.nu)	MOZAÏEK
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 27/11/2022 OM 11.00 U	Wintercafé met Specials	DE BEZATSE
DE BEZATSE	ZONDAG 27/11/2022 OM 14.00 U	Tentoonstelling Jimmy Wyseur	DE BEZATSE
DE BEZATSE	ZONDAG 27/11/2022 OM 19.00 U	'Jazz op Zondag' met The Superior Dance Band	MOZAÏEK
MOZAÏEK	DINSDAG 29/11/2022 OM 19.00 U	Lezing: "Complottheorieën" door Brecht Decoene	MOZAÏEK
WILLEMSFONDS KORTRIJK			
DECEMBER			
ANTIPODE	VRIJDAG 02/12/2022 OM 20.00 U	Reiscafé. Thema 'Eilanden'	MOZAÏEK
DE BEZATSE	ZONDAG 04/12/2022 OM 11.00 U	Wintercafé met Specials	DE BEZATSE
DE GEUS	ZONDAG 04/12/2022 OM 10.45 U	Vernissage tentoonstelling met Veronique Vandenberghe "Beweging in water"	DE GEUS
DE GEUS	WOENSDAG 07/12/2022 OM 19.30 U	Voordracht 'Europa, betaal, zwijg en vecht mee !' Wat men u niet vertelt heeft over Oekraïne. Door Jef Bossuyt	DE GEUS
HUIS VAN DE MENS KORTRIJK	ZONDAG 11/12/2022	Wereldlichtjesdag	MOZAÏEK
HVDM KORTRIJK	WOENSDAG 14/12/2022 OM 15.00	Lezing 'Wijs, grijs en puber' door Jean Paul Van Bendegem	MOZAÏEK
MOZAÏEK			MOZAÏEK
JANUARI			
MOZAÏEK	ZONDAG 29/01/2023 OM 19.00 U	'Jazz op Zondag' met The Superior Dance Band	MOZAÏEK

Ontwikkelings- samenwerking

11.11.11.

Koen Detavernier is coördinator van de 11.11.11. Werkgroep in Kortrijk. Wij ontmoeten hem thuis nadat wij een straat in her aanleg hebben doorploegd.

Zoeklicht: 11 november is gekend als de dag van “Nooit meer oorlog”. Is dat voor jullie organisatie ook zo?

Koen: In essentie wel maar wij zoeken het breder. Dat was al bij aanvang zo. In 1966 is het NCOS ontstaan: Het nationaal centrum voor ontwikkelingssamenwerking. Toen deden wij een oproep aan alle jeugdbewegingen en middenveldorganisaties waarbij wij stelden dat er geen vrede kan zijn zo lang er armoede is. 11 November kon niet alléén de herdenking zijn van het beëindigen van een verschrikkelijke oorlog. Voor ons moest het ruimer zijn. Van af het begin was het de bedoeling om het vredesteken open te trekken naar internationale solidariteit. Heel aanvanke-

lijk was dit een naïeve en eerder liefdadige oproep, maar reeds van dit prille begin waren wij uitgesproken pluralistisch en werd dit breed gewaardeerd.

Zoeklicht: Dit was de start; hoe ging het verder?

Koen: Dat ageren voor vrede iets meer moest zijn dan een jaarlijkse herdenking leefde al bij vele verenigingen en wij zijn dan ook vlug overgeschakeld naar bewustmakingscampagnes en hebben daar in de tijd ons handelsmerk van gemaakt. Wij proberen die campagnes zo inhoudelijk mogelijk te maken.

Zoeklicht: Jullie zijn pluralistisch. Hoe uit zich dat?

Koen: Het is toch wel een unieke samenwerking over de zuilen heen. Het helpt natuurlijk dat wij inzetten op mondiale problemen en niet direct over lokale of typisch Belgische toestanden. Onze

voornaamste landelijke partners zijn Wereldwinkels, het FOS, wat staat voor socialistische solidariteit, Ricolto, de vroegere vredeseilanden. WSM, de tegenhanger van het Fos uit de Christelijke zuil, Broederlijk delen en ook de vakbonden.

Niet te vergeten: Wij ontvangen ook veel steun van de gemeenten, niet alléén hier in Kortrijk maar overal ten lande zijn de gemeenten zich bewust van hun verantwoordelijkheid ter ondersteuning van campagnes die waardigheid voor de burger en vrede brengen Hun steun kan zowel financieel zijn als logistiek en organisatorisch Omgekeerd zijn wij er ook in geslaagd om een eerlijke handel en aankooppolitiek in de gemeenten en overkoepelende besturen aan te kaarten zoals kleding voor personeel, koffie, dranken.

Zoeklicht: Zijn jullie in Kortrijk ook direct mee gestapt in het verhaal dat begon in 1966?

Koen: Al zeer vlug alleszins, hoewel ik de aanvangsfase niet zelf heb meege maakt. De pioniers indertijd waren Robert Vanderginste en Jean Paul Robeseyn.

Zoeklicht: Hoe verloopt de werking nu concreet in Kortrijk?

Koen: In 2022 werken wij rond het thema “Klimaatverandering”. Bewust maken van de nood om een veel verregaander beleid te voeren en de urgentie van de opwarming van de aarde aan te kaarten. De oorlog in Oekraïne heeft de urgentie nog duidelijker gemaakt. Wij zullen dan ook een warme oproep doen om deel te nemen aan de grote klimaatbetoging op 23 oktober.

Zoeklicht: Hoe verloopt dat praktisch, zo’n warme oproep.

Koen: Via de gebruikelijke kanalen zoals sociale media en dergelijke. Op 16 oktober organiseren wij een activiteit samen met de Kortrijkse natuurverenigingen rond de “dag van de trage weg”. Wij doen dit jaarlijks. Het is een wandel-looptocht over trage wegen en ondertussen mogen wij rekenen op zo’n 500 deelnemers. Dit is de ideale setting voor ons om op te roepen rond betere klimaatregelen en om mee te doen aan de klimaatmars die de week erop door gaat. Daarnaast hebben wij de traditionele 11novemember verkoop, waar wij geld inzamelen om onze programma’s te financieren. Dit jaar verkopen wij spaghetti-kruidentmix, fair-trade chocolade, kleurpotloden en wenskaarten. Bij de verkoop kunnen wij minder onze programma’s uitleggen aan de mensen, anderzijds bereiken wij een veel breder publiek. Wie meedoet aan onze wandelactiviteit is al min of meer op de hoogte van onze doelstellingen. De twee vullen elkaar dan ook aan.

Zoeklicht: Werken jullie in Kortrijk ook samen met het stadsbestuur?

Koen: Ja wel. Wij krijgen een jaarlijkse werkingsbijdrage gefinancierd van stad Kortrijk. Daarboven op komt nog een jaarlijkse bijdrage voor de campagne en naar gelang de concrete activiteiten krijgen wij ook nog wat praktische steun.

Zoeklicht: Merken jullie een verschil in steun, naargelang de coalitie van politieke kleur verandert.

Koen: Helemaal niet, en dit zal wel te maken hebben met onze pluralistische

aanpak; wij verzamelen alle politieke kleuren van het spectrum, met uitzondering van extreemrechts en onze thema’s zijn universeel en niet gebonden aan een partijpolitiek manifest.

Zoeklicht: Is jullie pluralisme soms geen nadeel omdat jullie zo veel strekkingen overkoepelen en dan een afgezwakt programma moeten presenteren.

Koen: Wij gaan er alleszins van uit dat dit niet zo is. Het is wel zo dat wij op nationaal niveau veel tijd steken, en moeten steken in overleg en dat het soms wat duurt voor al eer wij een standpunt of een programma bekomen. Wij hebben

wel een brede consensus over alle Ngo’s wereldwijd over onze thema’s. Die zijn universeel. Wij mengen ons niet in de plaatselijke of landelijke partijprogramma’s. Wij verzamelen organisaties rond universele thema’s zoals het klimaatbeleid, rechtvaardige belastingen wereldwijd, wij klagen aan dat multinationals altijd wel een weg vinden om die belastingen te ontduiken. Wij zijn dan ook fier op deze unieke samenwerking over de zuilen en de landsgrenzen heen.

Zoeklicht: Dit is een prima afsluiter. Nog veel succes gewenst met jullie activiteiten.

Koen: Waarvoor dank.

Financiering godsdiensten

Half september heeft Vincent Van Quickenborne de erkenning van de Moslimexecutive ingetrokken. Hij is ook van plan een herziening te doen van de subsidiering van de levensbeschouwelijke organisaties. Wij waren benieuwd en vroegen om een reactie. We kregen een tekst van zijn kabinet die wij hier publiceren.

Financiering godsdiensten:

De Belgische Grondwet, die werd aangenomen in februari 1831, kan beschouwd worden als een “compromistekst”. De afscheiding van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden kwam tot stand uit een monsterverbond van katholieken en liberalen, en de Grondwet is hier dan ook een afspiegeling van.

In het toenmalige artikel 14 van de Grondwet (het huidige artikel 19) wordt de vrijheid van eredienst vastgelegd: “De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.” In het toenmalige artikel 16 van de Grondwet (het huidige artikel 21) wordt het de Staat verboden

zich te bemoeien met de benoeming of de installatie der bedienaren van enige eredienst: “De Staat heeft niet het recht zich te bemoeien met de benoeming of de installatie der bedienaren van enige eredienst of hun te verbieden briefwisseling te houden met hun overheid en de akten van deze overheid openbaar te maken, onverminderd, in laatstgenoemd geval, de gewone aansprakelijkheid inzake drukpers en openbaarmaking. Het burgerlijk huwelijk moet altijd aan de huwelijksinzegening voorafgaan, behoudens de uitzonderingen door de wet te stellen, indien daartoe redenen zijn.”

Beide artikels lijken te wijzen op een strikte scheiding tussen kerk en Staat, waarbij de religieuze beleving volledig wordt toevertrouwd aan de privé-sfeer. Desondanks werd in de Grondwet in artikel 117 (het huidige artikel 181, §1)

ook opgenomen dat de wedden en pensioenen van de bedienaren der erediensten ter laste komen van de Staat. Het huidige artikel 181 GW (paragraaf 2 werd toegevoegd in 1993, zie infra) is als volgt:

“Artikel 181

§ 1. De wedden en pensioenen van de bedienaren der erediensten komen ten laste van de Staat; de daartoe vereiste bedragen worden jaarlijks op de begroting uitgetrokken.

§ 2. De wedden en pensioenen van de afgevaardigden van de door de wet erkende organisaties die morele diensten verlenen op basis van een niet-confessionele levensbeschouwing, komen ten laste van de Staat; de daartoe vereiste bedragen worden jaarlijks op de begroting uitgetrokken.”

Een systeem van toelagen voor de bezoldiging van de bedienaren van de katholieke kerk bestond sinds de Franse Revolutie in de Franse Staat als compensatie voor de nationalisering van de kerkgoederen (nationaal goed of, in de volksmond, zwart goed). Het napoleontische regime nam die regeling, met uitbreiding tot de protestantse eredienst, over voor de Belgische departementen. De Nederlandse overheid zette het stelsel verder, en via dit grondwetsartikel dus ook de nieuwe Belgische staat. Naast de compensatie voor de nationalisering van kerkgoederen wordt deze financiering ook verklaard vanuit de sociale rol van de bedienaars van erediensten. Op die wijze werd een uitbreiding van deze regeling naar andere erediensten gelegitimeerd.

Ook al staat zulks niet uitdrukkelijk in artikel 181, § 1, van de Grondwet, algemeen wordt aangenomen, zowel door de rechtsleer als door de rechtspraak, dat paragraaf 1 van artikel 181 enkel slaat op de 'erkende' erediensten. Vandaag zijn in ons land 6 erediensten officieel erkend (de Rooms-Katholieke (vanaf het begin van de Belgische staat); de Orthodoxe (vanaf 1985); de Israëlitische (vanaf 1831); de Anglicaanse (vanaf 1835); de Protestants-Evangelische (vanaf 1876, maar gewijzigd in 2000) en de Islamitische (vanaf 1974).

Noch in artikel 181, noch in enige andere grondwettelijke bepaling wordt dieper ingegaan op de vorm die deze erkenning moet aannemen of op de criteria die er aan ten grondslag moeten liggen. In de praktijk lijken "het aantal gelovigen, de historische aanwezigheid in België, en de structurering van de geloofsgemeenschap" de meest algemeen toegepaste criteria. Er moet nog worden opgemerkt dat twee andere criteria worden gebruikt naast de drie voornoemde: dat van de verenigbaarheid van de eredienst met de openbare orde en dat van het maatschappelijk belang van die eredienst.

Ondanks de onduidelijkheid omtrent de erkenningscriteria zijn er belangrijke financiële gevolgen van een dergelijke erkenning. In de eerste plaats worden de wedden en pensioenen van de bedienaars van deze erediensten immers betaald door de Staat. Bovendien nam de Belgische wetgever eveneens de

Franse wetgeving van 30 december 1809 op de kerkfabrieken over, waardoor de gemeenten en provincies ertoe verplicht zijn of het hen toegelaten is om allerlei voorzieningen te treffen op het vlak van tekorten in de materiële werking van de erediensten (bouw en onderhoud van kerkgebouwen en pastorieën; kosten voor de uitoefening van de cultus, inclusief lonen voor kerkpersoneel; logies of logiestoelagen voor de bedienaar van de eredienst).

Sinds de grondwetsherziening van 1993 is aan artikel 181 een bijkomende paragraaf toegevoegd, die er toe leidt dat ook de wedden en pensioenen van de afgevaardigden van de georganiseerde vrijzinnigheid (meer bepaald de Centrale Vrijzinnige Raad) ten koste van de Staat zijn.

Sinds de Vijfde Staatshervorming zijn de gewesten vanaf 1 januari 2002 bevoegd gemaakt voor "de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten, met uitzondering van de erkenning van de erediensten en de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten." Wat betreft de erkende erediensten is de federale Staat sindsdien enkel verantwoordelijk voor de erkenning ervan en voor de financiering van de wedden en pensioenen van de bedienaars ervan. De kosten wat betreft de kerkfabrieken en dergelijke vallen ten laste van de Gewesten.

We moeten ons de vraag stellen of zo'n financiering nog van deze tijd is. Uit cijfers die Maurits Vande Reyde bekam bij verschillende Vlaamse overheidsdiensten bleek dat Vlaanderen zo'n 320 miljoen euro per jaar uitgeeft aan de erkende godsdiensten. De lokale overheden betalen daarbovenop 127 miljoen euro (cijfers 2020) ter ondersteuning van de kerkfabrieken. En de federale overheid betaalt jaarlijks zo'n 100 miljoen euro aan lonen en pensioenen van bedienaars van de erediensten.

Heel wat belastinggeld dat jaarlijks aan godsdiensten worden gegeven. Nochtans staan de kerken meer en meer leeg, is de werking van organen zoals de Moslimexecutieve op zijn minst problematisch te noemen en willen nu ook organisaties die door het IACSO als

huis van de mens **Wij zijn er voor jou!**
uitgeverij humanisten

Een huisvandeMens is er voor iedereen, dus ook voor jou.
 Je kan bij ons terecht voor:

- 1 Informatie (over etische en maatschappelijke thema's)
- 2 Wijzinnig humanistische plechtigheden (geboorte, huwelijk, samenwonen, jubileu, afscheid...)
- 3 Wijzinnig humanistische begeleiding (een lijdenend oor, een goed gesprek...)
- 4 Waardig levens einde (wilsvaardig, palliatieve zorg...)
- 5 Wijzinnige draadschijf (lokale vrijzinnig humanistische initiatieven en activiteiten)
- 6 Vrijwilligerswerk

Onze dienstverlening is kosteloos.

deMens.nu Magazine
 Het deMens.nu Magazine is het vrijzinnig humanistisch tijdschrift voor de maatschappelijk geïnteresseerde mens. Om de drie maanden werpt het Magazine een vrijzinnig humanistische blik op de samenleving. Het gaat daarbij over mensen, over u, dat.

U kan een gratis proefnummer aanvragen of a gratis abonneren.

Wat? Stuur een mailtje naar: info@deMens.nu
 Of schrijf naar: deMens.nu, PO Box 1000, Grand-Whitlooslaan 87, Bus 9 - 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe
 Of telefonisch naar: 02 738 81 82
 Met vermelding van uw naam en adres.

Voor meer informatie: www.deMens.nu

sekte worden omschreven aanspraak kunnen maken op de belastingvoordelen van erkende godsdiensten.

Deze historisch gegroeide financiering van godsdiensten moet herbekeken worden. In andere landen is dit al gebeurd. In Nederland is de financiering van de wedden al afgeschaft in 1983. In Engeland krijgt de Anglicaanse Kerk geen enkele overheidssteun. In Frankrijk, met haar systeem van laïcité, wordt al sinds 1905 geen publiek geld meer aan erediensten gegeven.

Duitsland heeft het gekende systeem van de Kirchensteuer, waarbij de burger zelf beslist of een deel van zijn belastingen worden doorgestort aan een religie naar keuze. Ook andere landen voerden gelijkaardige systemen in: Spanje (1978), Italië (1984), Portugal (2001).

Ook in ons land moeten we deze discussie durven voeren. Artikel 181 staat op gespannen voet met de scheiding van geloof en staat. Ik pleit er dan ook voor om ook artikel 181 voor herziening vatbaar te maken. Dit moet het mogelijk maken om in de volgende legislatuur stappen te zetten om dit, al dan niet gefaseerd, volledig te laten uitdoven en te vervangen door een transparanter en representatiever systeem, zoals dat van Italië.

Trefdag

West-Vlaanderen 2022

Vrijzinnige Centra

68 deelnemers vanuit de West-Vlaamse vrijzinnige centra genoten op zaterdag 20 augustus van een geslaagde ontmoetingsdag in Oostende.

Er waren keuzeactiviteiten voorzien in de voor- en namiddag, met voor elk wat wils. Bezoek aan het vernieuwde Ensorhuis met wandeling, een havenrondvaart, streetart fietstocht, workshop gietklei, Hugo Claus wandeling en ontdekking van de polders met paard en kar. Zo konden de deelnemers vanuit de verschillende windhoeken van de provincie de stad Oostende beter leren kennen.

Spijs en drank mochten niet ontbreken, zo konden de deelnemers genieten van koffiekoeken 's morgens, vers gebakken

visjes op de middag en een aperitief in de Velodroom -de locatie van de zomerwerking van De Kim- gevolgd door een BBQ 's avonds in De Geuzetorre.

West-Vlaanderen telt 11 vrijzinnige ontmoetingscentra, waarvan 2 gevestigd in Oostende: het Vrijzinnig Jongerenontmoetingscentrum (VJOC) De Kim in de Langestraat 44A en het Vrijzinnig Laïciserend Centrum (VLC) De Geuzetorre gelegen aan de Kazernelaan 1. Elk jaar wordt er een ontmoetingsdag georganiseerd voor de vrijwillige bestuurders en personeelsleden van de centra, onder de coördinatie van de koepel van West-Vlaamse vrijzinnige centra. Telkens is één van de centra verantwoordelijk voor de organisatie, dit jaar was dat VJOC De Kim. De trefdag vond zo plaats in Oostende

met als uitvalsbasis VLC De Geuzetorre.

De vrijzinnige ontmoetingscentra willen regionale plaatsen van ontmoeting en uitwisseling zijn. Er is een ruim aanbod aan activiteiten in de centra, ofwel aangeboden door het centrum zelf of door lokale vrijzinnige organisaties die gebruik maken van de centrumfaciliteiten. Een jaarlijkse ontmoetingsdag draagt bij aan de teamgeest, laat toe ervaringen uit te wisselen en elkaar te inspireren, zodat er verder kan gebouwd worden aan een kwalitatief aanbod voor de leden maar evengoed ten aanzien van een ruim publiek.

***

VRIJZINNIG KORTRIJK VIERT FEEST

Wat in het najaar 2020 een viering moest worden voor '30 jaar Vrijzinnig Ontmoetingscentrum Kortrijk' wordt uiteindelijk een feest voor '20 jaar Vrijzinnig Centrum Mozaïek'. Covid weet u wel.

In het najaar 2002 verhuisde het VOC'ske van de Brugsestraat naar de huidige locatie in de Overleiestraat. De geboorte van VC Mozaïek verdient 20 jaar later uiteraard een feestje.

VERJAARDAGSFEEST VC MOZAÏEK MET DIESKOBAZAAR DE NOENKELS

VRIJDAG 18 NOVEMBER 2022 VANAF 19U00

Twee "Noenkels" komen met hun zelfgemaakte "dieskobazaar" ons verjaardagsfeest opvrolijken. Zij verrassen u met een warm welkom, mengen zich met anekdotes en geinigheden aan de feesttafels en draaien met plezier en op verzoek hun minstens 25 jaar oude vinylplaatjes. Meer nog, iedereen op het feest mag vrij in hun bakken snuisteren, een plaatje kiezen en dat zelf opleggen. Enige voorwaarde: wie een plaatje vraagt moet er ook op dansen!

Verwacht u dus aan heel veel ambiance en verder ook aan enkele gratis drankjes, catering van niveau verzorgd door 'Walle 111' (groentenquiche met slaatje), verjaardagstaart met bubbels ...

Kortom, wij leggen u wat graag in de watten.

Praktisch:

GRATIS | OPGELET: het aantal plaatsen is beperkt | schrijf dus vlug in via het formulier dat u vindt op onze website: www.vcmozaiek.be

VRIJZINNIGHEID IN BELGIE EN IN DE WERELD LEZING | DEBAT MET ANTON VAN DYCK

DONDERDAG 24 NOVEMBER 2022 VANAF 18U30

Pakken donkere regenwolken zich samen boven vrijdenkerland? Of geniet de kritische, vrije geest van een staalblauwe lucht en een stralende zon? Anton Van Dyck (medewerker dienst Studie en Onderzoek van deMens.nu) peilt samen met het publiek naar de stand van het vrijzinnig humanistisch gedachtengoed wereldwijd.

De voordracht start om 19u30 maar er is vanaf 18u30 onthaal met feestelijke broodjes en wij eindigen de avond met een feestglas.

Praktisch:

GRATIS | Inschrijven verplicht | graag tegen donderdag 17/11/2022 | het inschrijvingsformulier vindt op onze website: www.vcmozaiek.be

Het Zotte

Zoeklicht

Het liep kortgeleden weer grondig fout met de teletijdmachine van professor Barabas. Een mens werd ongewild van 1980 naar het heden gekatapulteerd. Het slachtoffer kwam terecht in een grijze stad voorzien van broeltorens en wapperende wimpels met klauwende leeuwen. Technici legden in hun eigen brabbeltaal moeizaam uit dat een kosmisch deeltje een of ander piefje had ontregeld. Bedenkers van complottheorieën grepen de gebeurtenis gretig aan en riepen op om de machine te gaan vernietigen. De burgemeester maande tot kalmte aan, maar de riolen van de sociale media bliezen met vooringomenheid het zich snel verspreidende vuur van verontwaardiging aan. In al die commotie ging ik op zoek naar dat uit het verleden geflitste wezen om kennis te maken. Ik vond het terug op een grijze vlakke langs de boorden van de Leie. We

kwamen tot een gesprek waarbij hij/zij/het een onbevangen kijk op onze hedendaagse samenleving ventileerde. Hierna volgt een ongefilterd relaas van die frisse kijk uit het verleden op ons doen en nalaten van vandaag de dag.

Straatbeeld

Ik werd plots in een maalstroom van lichtflitsen en gedonder meegezogen. Op het einde van die draaikolk kwam ik verbaasd op een kaal stuk beton aan de Leie terecht. Ik zag er eerst veel mensen, die een hand aan hun oor hielden, voorbij slenteren. Was er hier één of andere besmettelijke ziekte uitgebroken? Eén of andere aandoeining aan het oor? Duivels-toe-aan, dat ik er maar niet mee besmet zou raken! Anderen liepen dan weer blijkbaar in zichzelf pratend voorbij. Het was pas toen een verstrooide fietser bijna tegen

me aan knalde dat ik zicht kreeg op waar men oorsgewijs mee verbonden was. Het was een draagbaar communicatie-middel waaraan de huidige mensheid gebonden lag. Bij nader inzien een soort vrijwillig gedragen enkelband. Omstanders maakten me duidelijk dat ik in het digitale tijdperk aanbeland was. Een tijdperk waarin nullen en éénen het voor het zeggen hadden. Maar wie de nullen en wie de éénen in die samenleving waren, daar had ik nog het raden naar.

Gespreksstoringen

Mensen zitten nu losjes op een terras bij elkaar. Ze praten nauwelijks met elkaar. Aandacht voor elkaar hebben ze niet want dat blitse ding trekt de aandacht naar zich. Af en toe tonen ze hun hebbeding aan elkaar en beginnen dan spontaan te lachen, grijnzen of knikken. De informatie die uit dat ding komt is blijk-

baar belangrijker dan dat wat men elkaar te vertellen heeft. Bizar, het lijkt alsof je medemens ondergeschikt aan dat ding is. Op dergelijke manier wordt eigenlijk een fatsoenlijk diepgaand gesprek gegijzeld. En is een dialoog die diepgang mist, niet meer dan wat oppervlakkig geneuzel?

Dode hoeken

De Finse premier Sanna Marin kwam in een mediastorm terecht toen een video opdook waarop ze zingend en dansend te bekijken viel. Op de achtergrond zou ergens het woord “cocaine” gevallen zijn. De premier ontkende enige drug gebruikt te hebben - et alors? Ieder mens heeft toch recht op private ruimte? De heisa ging dus over een onbenullig, privaat dansfeest, waar de rest van de wereld eigenlijk geen zaken mee heeft. Het is meer dan vreemd dat die verontwaardiging niet ging over diegenen die de private sfeer van de Finse premier schonden. De maker van het filmpje, de kanalen die het publiceerden en de mensen die het deelden, kwamen niet in beeld. Er is blijkbaar een dode hoek in het gezichtsveld van deze samenleving waarbij men blind blijft voor het schenden van de private ruimte. Angstwekkend, is dat wel.

Ontwaarding van de deskundigheid

Het internet is een fantastisch ding. Mits enige handigheid vind je er snel informatie over gelijk welk onderwerp. Desinformatie ook, maar dat is van alle tijden. Het verscheiden aanbod aan informatie is één zaak. Het kunnen omgaan met die informatie is een andere zaak. Sommigen wanen zich zo onmiddellijk “specialist” en gaan en passant voorbij dat opleiding naast kennisverwerving ook voor attitude-vorming en vaardigheden zorgt. Het precies en sceptisch interpreteren van informatie is één van dergelijke houdingen. Velen kunnen geen onderscheid tussen correlatie en causaliteit maken. Een mooi voorbeeld daarvan vinden we verderop van de “deskundigen” die zich tegen de aanleg van een hoogspanningslijn keren. Er bestaat geen enkele wetenschappelijke consensus dat hoogspanningslijnen kanker zouden veroorzaken, maar de “specialisten” daar weten met hun nonsens de massa te beroeren. In mijn tijd werd zo gretig actie gevoerd tegen het opwarmen van eten in een micro-

golfoven. Men beweerde toen dat de “straling” van de microgolven het eten ongeschikt voor menselijke consumptie zou maken. Veertig jaren later is er geen kat die daar nog problemen in ziet. Vernoemde “specialisten” zijn blijkbaar niet meer dan specialist in agitatie van het volgzaam volk. Een vruchtbaar specialisme, want de roep om te volgen is alomtegenwoordig in deze samenleving.

Neutraliteit

Er wordt gesteld dat de overheid bij voorkeur “neutraal” moet zijn. Blijkbaar geldt dat uitgangspunt niet meer in de digitale samenleving, want de meeste websites van steden en gemeenten dragen de bedrijfslogo's van Amerikaanse reclamemaatschappijen (bv. het f-logo). Door gebruik te maken van dergelijke logo's, drukt een stad of gemeente nadrukkelijk zijn voorkeur voor een bepaald bedrijf uit. In 1980 had de overheid nog het fatsoen geen openlijke voorkeur voor één of ander bedrijf te tonen. Andere tijden, andere zeden, maar ik betwijfel of het gratis en openlijk reclame maken voor private, buitenlandse ondernemingen wel tot het takenpakket van een overheid hoort.

Oorlogsmachinerie

Sommigen stellen dat de bevolking vrede wil. Bij nader inzien is dat wel een vrij zotte gedachte. Kijk, in mijn tijd had je het opkomende neoliberalisme dat iedereen rijk zou maken. Aan de andere kant had je de keuze voor het communisme dat iedereen arm hield. De tweede keuze was niet zo aantrekkelijk en dus kozen we maar volop voor de belofte van

het eerste systeem. Er is weinig tegen in te brengen dat mensen, die toegevoegde waarde scheppen, daarvoor (economische) waardering krijgen. Dat geldt zolang er geen ethische grenzen overschreden worden. Al snel kregen we een amoreel systeem van uitbuiting van mensen en dieren, verspilling en milieuverloeding. De bevolking liet zich door gemakzucht en glitter verblinden en werd zo niet meer dan een pion in een dolgedraaide oorlog tegen andere bevolkingsgroepen, de dierenwereld en de aarde. Vrede?

Tijdsparadox

De mens uit 1980 werd vanzelfsprekend niet naar zijn tijd terug geflitst. Dat zou namelijk een tijdsparadox opleveren. Informatie uit het heden zou namelijk het verleden beïnvloeden, waardoor het heden op zijn beurt veranderd zou worden. De teletijdmachine laat enkel mensen uit het verleden in beeldverhalen of in onze verbeelding opdagen. Maar goed ook, het zou de mensen uit 1980 verwonderd hebben dat er al 40 jaar nauwelijks iets aan onze fossiele brandstoffenverslaving gedaan werd. Dat we om die verslaving in stand te houden zelfs met mensen sloop gingen die lachten met de mensenrechten. We financierden zo onderdrukking en uitbuiting. Vroegere generaties kunnen ons niet beoordelen (de tijdsparadox). Het oordeel van toekomstige generaties over onze zelfzuchtige generatie zal des te harder zijn. Hopelijk worden we niet naar de toekomst geflitst om rekenschap te moeten geven.

Waarom 11-11 wel, en 8-05 niet?

Binnenkort worden alle gemeenten en steden het toneel van de middeleeuwse ijzersterke eenheid tussen kerk en staat in dit land: iedere vaderlandse plechtigheid begint of eindigt met een katholieke mis in de hoofdkerk, en alle hoogwaardigheidsbekleders van het land-stad-gemeente scharen zich rond de al dan niet gemijterde priester. Alsof het sinterklaas was. Op die dag spreekt de koning de burgers toe, en de mensen bekijken dat 's avonds met veel tegenzin op TV. Binnenkort, dat is dus op 11 november.

Op 11 november wordt immers herdacht dat België de eerste wereldoorlog gewonnen heeft. Dat is niet helemaal waar, de ambitie van dit kleine land was zijn grenzen te verleggen tot aan de Rijn, minstens Luxemburg veroveren, en nog een stuk van Duitsland. Dat is maar voor een heel klein deeltje gelukt,

de 100.000 ingepalmdde Duitsers uit de Kreise Eupen en Malmédy dragen er nu nog de gevolgen van. En het zadelde België op met een aparte mini-gemeenschap, en volgens sommigen ook een vierde gewest. Hoe dan ook, de grens van België verschoof ongeveer 30 kilometer naar het oosten.

De rest van de ambities is door de bondgenoten tegengehouden.

In Afrika kon België wel de hand leggen op twee Duitse mini-kolonies, Rwanda en Burundi, om hun reusachtige en rijke kolonie Congo uit te breiden. Maar ook daar hadden ze willen verder gaan. Eerst veroverden de Belgen die beide landjes in het kader van de oorlog, door ik weet niet welke machinaties vielen ze in handen van de Engelsen, en in 1924 kreeg België die beide landen

als "mandaatgebied", ge moet er maar opkomen. Kolonie doet denken aan plunderingen, doodstraffen, verminderingen en belastingen. Mandaat klinkt bijna als iets goed-doend. Ook dat is uiteindelijk maar een klein beetje gelukt. Want nadat België zich gedurende een 35 jaar verrijkt had aan de thee- en koffierijkdommen van die landjes moest het net zoals Congo rond 1960 de onafhankelijkheid ervan erkennen. Natuurlijk, niet uit volle vrije wil, net zoals het Belgisch kapitaal, hun koning en hun regering, in Congo de verkozen eerste minister Patrice Lumumba lieten vermoorden, gebruikten ze hun inplanting in Burundi om de onafhankelijk gezinde prins Rwagasore te doen vermoorden.

En net zoals de 800.000 in Rwanda werden in de nasleep van de Duitse en Belgische kolonisering ook in Burundi

honderdduizenden mensen van een “minderwaardig ras” de keel overgesneden. Geen wonder dat heden ten dage onze koning en zijn vazallen zich moeten weren als duivels in een wijwatervat om nog iets te piepen te hebben in die ex-kolonies.

Anderzijds bood die eerste wereldoorlog de rijke westerse industriële landen wel een oplossing voor een ander probleem, aldus de Canadese professor Jacques Pauwels uit Maldegem: de dreiging van opstand en revolutie in elk van de betrokken landen, in Engeland, Frankrijk, Duitsland en zelfs in het achterlijke feodale Rusland. Overal dreigden arbeidersopstanden, en een “heel klein beetje oorlog” zou de arbeiders een perspectief geven op een betere wereld, zonder dat ze revolutie moesten maken. Dat lukte de fabriekseigenaars overal op het nippertje, behalve in Rusland natuurlijk, en in Duitsland heel op het nippertje. Waar er moeilijkheden waren om de gemoederen te bedaren begonnen de regeringspartijen rond 1920 te spreken over betaald verlof, werd eindelijk toegegeven aan de oude socialistische eis “één man, één stem” waarvoor er reeds tientallen jaren gestaakt en betoogd was, en werd een automatische koppeling van de lonen aan de levensduurte ingesteld.

Voor 10 miljoen Europese arbeiders, land- en fabrieksarbeiders of werklozen en koloniale “vrijwilligers” uit de Afrikaanse kolonies was dat allemaal van geen tel meer: ze hebben nooit meer hun hoofd kunnen oprichten. Nochtans begon die oorlog heel optimistisch. Zowel in Frankrijk, Engeland als in Rusland trokken de jonge boeren, arbeiders en werklozen voor eventjes naar het front, om die brutale Duitsers en in het bijzonder die krankzinnige agressieve keizer, eens op hun plaats te zetten. De volgende oogst en zeker het volgend kerstfeest zou iedereen terug thuis zijn... En op die manier begon een 4 jaar durende slachtpartij, voor iedereen een klein offertje zei men, en daarna een veel betere wereld. Zo zie je maar hoe de politici en de pers er hun hand niet voor omdraaien om tien miljoen jonge mensen, boeren, arbeiders en werklozen, de dood in te jagen voor de nationalistische praatjes. Ik hou vandaag mijn hart vast als ik zie hoe de USA en Europa en hun slippendragers ook weeral aan

het stoken zijn tegen een “krankzinnige, brutale, crapuleuze” dictator. Voor iedereen een klein offer, vandaag horen we dat opnieuw, geloof ze niet, na het kleine offer van vandaag (de verarming voor de verwarming) zogezegd als afrekening met die brutale dictator, tijdens de volgende fase volgt het grote offer van zwarte miserie, tot en met het rood van het soldatenbloed en hun leven....

En toen kwam de tweede wereldoorlog. Geen tien maar zestig miljoen doden.

Tussen de twee oorlogen hadden de arbeiders de wereld niet kunnen veranderen, de droom om dat te doen was niet dood. Op de ruïnes van de eerste wereldoorlog ontstonden grote en sterke vakbonden en arbeiderspartijen. Langs de ene kant werden vanaf 1922 herdenkingen georganiseerd, om de ambities van het land in de voorbije oorlog levendig te houden (de haat tegen “de moffen”) en de “overwinning” te herdenken en te vieren. Veel reden tot herdenken hadden de meeste Belgische families evenwel niet, maar ja, de wereld draait door, zij het met een beetje minder. 11 november: in de mate waarin de volkeren van die verjaardag een aanklacht tegen de beestachtigheid van die oorlog wilden maken, een dag voor “nooit meer oorlog”, is het natuurlijk een terechte herdenkingsdag. Anderzijds: zij die aan de basis lagen van de eerste wereldoorlog zagen op die manier één van hoofddoelen van de vorige oorlog aan hun neus voorbijgaan: zou de zo gevreesde revolutie nu toch komen? De arbeiderskrachten waren er nog, en bestuurden zelfs het grootste land van de wereld. Dat konden ze niet laten gebeuren.

Thijssen, Krupp, zelfs Ford betaalden voor het oprichten van eigen patronale gevechtsgroepen, gevechtsgroepen in hun eigen hand. SA, SS. In Duitsland grepen die de macht. Maar een eigen leger moet vechten, een leger dat niet vecht wordt een stelletje passieve bureaucraten. Eerst tegen enkele zwakke burens. Zo bekeken was de inzet van de tweede twintigste eeuwse oorlog eigenlijk hetzelfde als de eerste, en daarnaast de gewone concurrentie tussen imperialistische machten waarmee de ene macht de andere economisch probeert de keel door te knijpen.

In juni 1941 keerde de nazi-machine zich tegen de meest gehate vijand: de Unie van Socialistische Radenrepublieken. Maar daar geen onbeslistheid, geen getwijfel, geen gearzel. En een plotse aanval is goed voor de sterfensbereidheid van de jonge mensen, maar krijgskunde is iets anders, vraag het maar aan Von Paulus. Na enkele maanden wisten ze het al in het Vaticaan, toen de beste inlichtingendienst van de wereld: Nazi-Duitsland zal hier zijn hand overspelen. In november 1942 gaf het grootste Duitse leger (het zesde) zich met ontelbare verliezen over bij Stalingrad, van onder de ruïnes van die stad weerklonken van tussen de lijken de onsterfelijke symfonieën van Dimitri Shostakovich die hij gecomponeerd had om de antinazistische strijders te ondersteunen.

De woede in nazi-Duitsland om hun nederlagen in het oosten vanaf eind 1941 keerde zich tegen de Joodse medeburgers: 6 miljoen joden vonden de dood op allerlei manieren, vooral door uitputting en ziekte in de werkcampen en in de vergassingskampen. Ook Roma's gingen die weg op, en de homo's.

In mei 1945 ondertekende het Duitse leger de wapenstilstand, 8 mei werd uitgeroepen tot de dag van de overwinning tegen het nazisme. Maar de schaamte van de Belgische instellingen, te beginnen met het koninklijk hof, en de groeiende kracht van de collaborateurs was zo groot dat die feestdag nooit een echte feestdag geweest is. Op dit ogenblik roepen onder meer de twee grote vakbonden van het land op “om 8 mei opnieuw de plaats te geven die deze dag verdient, als bijkomende Belgische feestdag. Een oud-weerstander zei: “Extreemrechts komt terug, eerst op hun sloefen, daarna op hun botten.” In verschillende Europese landen blazen ze hun oude denkbeelden aan en jagen ze de traditionele politiek op. In Vlaanderen dreigen ze in 2024, zeker op lokaal niveau, aan de macht te komen. Hun vals sociaal imago maskeert een verdeel-en-heers-programma. Laat ook jouw stem horen en deel de oproep van de 8 mei coalitie. Je kan de volledige tekst terugvinden op www.8meicoalitie.be.”

***

Ma' Blues

13 NOV. 2022

13 NOV. 2022

COMING SOON
AT MA'BLUES

RESERVATIE VIA MABLUES@PROXIMUS.BE OF 0486/31.28.97

MOZAÏEK - OVERLEIESTRAAT 15A - KORTRIJK

